

ז' באב תשפ"ו
21 ביולי 2026

פרוטוקול ישיבה 02/2026 ועדה לאיכות הסביבה

משתתפים:

גלעד שטרית, יו"ר הועדה
ד"ר עודד קינן, חבר
אור אלבז, חברה
מאור בן דוד, מנהל אגף תפעול

משתתפים בזום:

קורין תויתו, חברה
סיגל פליגר, רכזת פסולת שטחים פתוחים
רננה אילן, משרד להגנת הסביבה

סיכום דיון מיום 21.07.2026 ועדה לאיכות הסביבה

נושאים מרכזיים שנדונו בישיבה

1. מפגעי פסולת בכביש 258 ובדרכים המובילות למטמנת אפעה

חברי הוועדה דנו בהיקף מפגעי הפסולת לאורך כביש 258, המשמש ציר מרכזי למשאיות המובילות פסולת למטמנת אפעה מכיוון המרכז, ירושלים ודרום הארץ.
הועלו הטענות הבאות:

- פסולת רבה מתפזרת ממשאיות לאורך כבישים 258 ו-90.
- משאיות רבות אינן מכוסות ואטומות כנדרש.
- אירעו מקרים של תאונות משאיות שבמהלכן נשפך מטען הפסולת במלואו.
- משאיות מגיעות למתקן כאשר המטען פתוח עוד בטרם הכניסה למטמנה.
- קיימים ליקויים בפיקוח ובבקרה על משאיות הנכנסות למתקן.
- דווחו מקרים בהם נתפסו נערים בגילאי 16-17 נוהגים במשאיות פסולת, דבר המהווה סכנה בטיחותית חמורה.

חברי הוועדה התריעו כי ללא טיפול מיידי ואכיפה אפקטיבית, קיים חשש ממשי לתאונות קשות לאורך הצירים אשר יפגעו בראש ובראשונה בתושבי המועצה.
בנוסף, הנ"ל כבר פוגע בטבע המצוי ברחבי המועצה, מייצר חסימות כבישים בתדירות גבוהה וזהו עניין של זמן עד אשר לצערנו תקרה תאונת דרכים קטלנית עם משאית פינוי פסולת.

סיור מקצועי במטמנת אפעה

נערך סיור מקצועי בהשתתפות:

- נציגי המשרד להגנת הסביבה.
 - נציגי רשות הטבע והגנים. מנהל המרחב עדן אוליאל ופקח מטעמו.
 - חברי הוועדה ועובדי מחלקת אחזקה מאור וכרמית.
- הסיור כלל ביקור במטמנה ובכבישי הגישה אליה-
במהלך הסיור התגלו ליקויים שונים, לרבות אי-עמידה בחלק מהנהלים וההנחיות הקיימים. בסיור חלקי במטמנה התגלה כי לא מבוצע פיקוח על ידי עובדי המטמנה לטובת אכיפת ההגבלות הקיימות ברישיון העסק ואשר מחייבות את המטמנה כגון אי קבלת משאיות ללא כיסוי, שטיפה של הארגז בסיום הפריקה ועוד.
הוועדה קבעה כי נדרש חיזוק משמעותי של מנגנוני הפיקוח והבקרה במתקן ובדרכי הגישה אליו.

חלוקת אחריות ואכיפה:

הוועדה העלתה קושי מתמשך בחלוקת האחריות בין הגורמים השונים:

- המועצה האזורית.
- המשטרה הירוקה.
- רשות הטבע והגנים.
- משטרת ישראל.
- המשרד להגנת הסביבה.

צוין כי לעיתים האחריות מועברת מגורם לגורם ללא מתן פתרון מעשי לבעיה. הוועדה הדגישה כי האחריות לטיפול במפגעים אינה יכולה להיות מועברת במלואה לגופים אחרים, ולמועצה תפקיד מרכזי בקידום האכיפה והפיקוח. הוועדה מבינה כי נדרש שיח רחב בנושא במליאת המועצה על מנת להעלות למודעות החברים את היקף הבעיה ולדון כיצד ניתן לרכז מאמץ ולרכז את הכופים השונים לטיפול בבעיה.

משאבי אכיפה מוגבלים:

- למשטרה הירוקה כוח אדם מצומצם ביחס להיקף השטח.
 - באזור הדרום פועלים מספר מצומצם של פקחים ואנשי אכיפה.
 - קנסות הקיימים אינם מהווים הרתעה מספקת עבור חלק ממפעילי המשאיות.
- הוועדה סברה כי יש להגביר את פעולות האכיפה ולהרחיב את שיתופי הפעולה בין כלל הגופים הרלוונטיים.
- בשבוע שעבר בוצע יום אכיפה שבו נתפסו משאיות וניתנו דוחות והנ"ל כבר עדות לכך שניתן וראוי לקדם ימי אכיפה מרוכזים שבהם כלל הגורמים הרלוונטיים יהיו נוכחים בדגש על גורמי אכיפה מועצתיים.

אכיפה במטמנת אפעה:

- הוצע כי המטמנה תקפיד על אכיפת תנאי רישיון העסק, לרבות:
- מניעת כניסת משאיות שאינן אטומות כנדרש.
 - החזרת משאיות שאינן עומדות בתנאי הקבלה.
 - פיקוח על סגירת המטען עם הכניסה למתקן.
 - בדיקות ניקוי ושיטפת רכבים ביציאה מהמטמנה.
- עודכן כי התקיים מבצע אכיפה משותף בהשתתפות המשטרה הירוקה, רט"ג ופקח מטעם המועצה.

הפעלת פקחי המועצה:

הוועדה המליצה:

- להפעיל סיורי פיקוח יזומים ומשתנים לאורך צירי התנועה.
- לבצע תיעוד וצילום עבירות לצורך משלוח דוחות בדואר.
- לקדם הסמכת פקחי הסביבה של המועצה לצורכי אכיפה מלאה.
- לקיים מבצעי אכיפה משותפים עם גורמי האכיפה הארציים.
- עדכון מליאת המועצה בנעשה בשטח אחת לרבעון.

2. טיפול בפסולת צומת תל ערד

דווח על אתר השלכת פסולת בלתי חוקי בתחומי המועצה/קו כחול על פי הדיווח:

- הושלכו במקום כמויות גדולות מאוד של פסולת.
- ההשלכות מבוצעות בעיקר בשעות הלילה.
- המועצה, רמ"י ונתיבי ישראל צפויות לפעול לפינוי האתר.

המלצות הוועדה- לקיים דיון אצל ראש המועצה על מנת לתת טיפול הולם לבעיה, לרתום את כלל הגורמים הרלוונטיים ולבצע אכיפה באמצעות אמצעים נסתרים ושילוט במקום.

מטמנה פיראטית בכפר אל עמור

בהמשך לשפיכה הלא חוקית בצומת תל ערד ישנה השלכת פסולת מאסיבית בכפר "אל עמור" הוועדה קיבלה דיווח על אתר הטמנה בלתי חוקי נוסף בכפר הבדואי הסמוך לבסיס. הוחלט לפעול מול הגורמים הרלוונטיים במשרד להגנת הסביבה לצורך טיפול והגברת האכיפה.

3. מטרדי ריח והיעדר מערך ניטור

הוועדה דנה בפניות רבות שהתקבלו מתושבי נווה זוהר ונאות הכיכר בנוגע למטרדי ריח קשים. עלו הסוגיות הבאות:

- היעדר תחנות ניטור פעילות באזור.
 - חוסר בחיישנים למדידת מזהמים וריחות.
 - קושי באיתור מקור הריח בזמן אמת.
 - פגיעה משמעותית באיכות החיים של התושבים.
- צוין כי קיימת תלות גבוהה בנתוני מזג אוויר וכיווני רוח לצורך איתור מקורות הפליטה.

פניות תושבים בנושא ריחות

הוועדה שמעה סקירה על פניות תושבים המייחסות את מטרדי הריח למפעלים באזור התעשייה. נבחנה אפשרות:

- להקים מערך "מריחים מוסמכים" ביישובים.
 - לבחון פתרונות טכנולוגיים מבוססי חיישנים לניטור בזמן אמת.
- הודגש הצורך בקיצור זמני התגובה ובחיזוק הקשר מול התושבים. המלצת הוועדה היא לבצע כמה שיותר מהר שיפור בנושא, לא יתכן מצב שבו המועצה מצד אחד מרוויחה כספים ממפעלי ייצור בשטחה ובו זמנית פוגעת באיכות חיי התושבים על ידי אי ניטור ואי מתן מענה ראוי בעת אירועי דליפת ריחות קשים מהמפעלים השונים.

3. שרפות פסולת חקלאית

הוועדה דנה בשרפות חוזרות של פסולת חקלאית, בעיקר באתר הגזם בעידן. עלה כי:

- חלק מהשרפות מכוונות וחלקן נגרמות מהתלקחות עצמית.
 - תנאי האקלים הקיצוניים מגבירים את הסיכון.
 - קיימים קשיים באיתור האחראים לאירועים.
- הוצג פרויקט הקמת מתקן גזיפיקציה לטיפול בפסולת חקלאית וצמצום המפגע.

4. פריצות בקווי הולכה של קווי תמלחת באזור אזור התעשייה פריקלס

הוועדה דנה באירועי דליפות חוזרים לאורך קווי ההולכה מרותם לים המלח. בשבוע שעבר נגרם שוב! אירוע דליפה בסמוך למעלה עזגד. זהו נושא אשר שוב פעם חוזרת המשוואה, מחד מקור הכנסה של המועצה ומפעל בשטחה, ומאידך פגיעה אנושה בטבע וברוחות התושבים! בין הנושאים שעלו:

- מערכת תשתיות מיושנת- כלל הקווים בשטח נמצאים כמעט בכשל תפקודי, נדרש במיידית לחייב את המפעלים לבצע סקירה הנדסית לקווים השונים זאת על מנת לעמוד את המצב של הקווים ובכך למנוע פריצות חוזרות ונשנות על ידי חייב המפעלים ובעלי הקווים בעמידה בסטנדרטים גבוהים להולכה.

- תקלות ופריצות חוזרות- תחזוקה מתבצעת כתחזוקת שבר ולא תחזוקת מנע ובכך נגרם שוב ושוב פגיעה אנושה בטבע ובאיכות התושבים והמטיילים באזור.
 - היעדר דיווח שוטף ושקוף לציבור- אין מערכת יידוע במקרה של פריצת צינור או קו- נדרש לקבל מענה מהמפעלים לנושא הנ"ל
- הוועדה הביעה דאגה מההשפעות הסביבתיות והבריאותיות של האירועים. הנ"ל פוגעים ישירות ובראש ובראשונה בתושבי המועצה ונדרש פה התערבות מיידית של מחלקות המועצה השונות לטיפול במקרים הללו. גם כאן מצב קלאסי בו מקור הכנסה הופך למקור לתקלות חוזרות ונשנות ופגיעה באיכות חייהם של התושבים.

החלטות הוועדה:

1. לקיים פגישה ייעודית עם איתי גורדון, סגן מנכ"לית המועצה, בנושא מפגעי הפסולת ואזור התעשייה.
2. לדרוש את צירופו של איתי גורדון כחבר קבוע בדיוני הוועדה.
3. להמשיך ולקדם שיתופי פעולה עם המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים והמשטרה הירוקה-לאחר שיח עם רט"ג הוחלט בהחלטה משותפת להשתתפות של נציג מטעמם בישיבות הבאות.
4. לקדם הסמכת פקחי הסביבה במועצה והרחבת פעולות האכיפה.
5. לקיים דיון ייעודי בנושא מטרדי ריח ולהזמין אליו את כלל הגורמים הרלוונטיים.
6. להזמין לישיבה הבאה את מהנדסי הסביבה של המפעלים המרכזיים באזור לצורך הצגת תוכניות ניטור, מניעה וטיפול במפגעים סביבתיים.
7. להמשיך במעקב אחר סוגיות המטמנות הפיראטיות, מפגעי הריח ושרפות הפסולת.
8. להביא את הנושאים המרכזיים לדיון במליאת המועצה לצורך קבלת החלטות והקצאת משאבים.
9. לפרסם את פרוטוקולי הוועדה באתר המועצה כחלק ממדיניות של שקיפות ושיתוף הציבור.
10. לפעול לחיזוק הקשר בין היחידה הסביבתית, הוועדה ותושבי המועצה באמצעות מנגנון דיווח ועדכון שוטף.

רשמים: הדס זרח וגלעד שטרית

העתקים:

נוכחים, מליאה, אתר המועצה.